

UCHWAŁA NR/21
RADY GMINY DMOSIN
z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Dmosin na lata 2022-2024

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt.1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) Rada Gminy Dmosin uchwala co następuje:

§1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Dmosin na lata 2022-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dmosin.

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2022r.

Załącznik do Uchwały nr...../21
Rady Gminy Dmosin
z dnia.....

GMINNY
PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
Gminy Dmosin
na lata 2022 – 2024

I. WPROWADZENIE

Rodzina stanowi podstawową komórkę społeczeństwa i naturalne środowisko wychowawcze dziecka. Rodzina jest najbardziej stabilnym dla dziecka punktem odniesienia oraz źródłem zaspokajania jego potrzeb zarówno w sferze psychicznej, jak i materialno-bytowej. Rodzina oddziałuje na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje i obyczaje, ukierunkowując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, wśród których najniebezpieczniejsze są zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie może uczynić daną rodzinę dysfunkcyjną, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Uzależnienia, przemoc, niezaradność i brak umiejętności wychowawczych, zdarzenia losowe wywołujące sytuacje kryzysowe oraz zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, które mają charakter złożony, wymagający interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji nie spełnia ona swoich podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego też, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do pojęcia na jej rzecz określonych działań. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną. Polityka prorodzinna powinna bowiem odpowiadać na współczesne wyzwania wynikające z przemian rodziny i uwarunkowań oddziałujących na jej funkcjonowanie oraz być ukierunkowana na wspieranie i pomoc w przezwyciężaniu trudności, a w konsekwencji na usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej. Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrują nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo - wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny.

W świetle zadań ustawy pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dmosin na lata 2022 – 2024 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Podstawa prawna

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest spójny z kierunkami działań przyjętych w szczególności w następujących aktach prawnych:

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.)
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.).
3. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn. zm.)
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249).
5. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119).
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.).
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Dmosin w latach 2021 – 2027.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE DMOSIN

Gmina Dmosin jest gminą typowo rolniczą. Według stanu na dzień 30.11.2021r. zamieszkuje w niej 4 346 osób, w tym 2 115 mężczyzn i 2 231 kobiet.

W Gminie Dmosin zamieszkuje 746 dzieci w wieku 0 – 17 lat.

Według stanu na dzień 30.11.2021r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Brzezinach było 91 bezrobotnych mieszkańców gminy, w tym tylko 10 osób z prawem do zasiłku dla

bezrobotnych.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dmosin jest również analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dmosinie.

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	2019	2020
Liczba rodzin <u>z dziećmi</u> korzystających z pomocy społecznej	48	53
Liczba rodzin, w których pobierane są świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego i zasiłki dla opiekunów	330	266
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń wychowawczych - 500+	507	493
Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	56	10

Najczęstsze powody korzystania ze świadczeń z pomocy społecznej oraz nasilenie trudnych sytuacji życiowych osób i rodzin, pokazuje Tabela nr 2.

Tabela nr 2

Występujący problem	Liczba środowisk	
	2019	2020
Ubóstwo	60	57
Bezrobocie	36	39
Długotrwała lub ciężka choroba	59	47
Niepełnosprawność	52	42
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych - ogółem , z tego:	7	7
– rodzina niepełna	2	1
- rodzina wielodzietna	2	3
Alkoholizm	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia	3	3

Jak wynika z powyższego zestawienia wśród osób ubiegających się o wsparcie w ośrodku pomocy społecznej ubóstwo, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezrobocie wskazywane są jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne.

Klientami pomocy społecznej są również rodziny z trudnościami opiekuńczo - wychowawczymi . Najczęściej niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu własnych dzieci łączy się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia, przemoc domowa, zaburzenia równowagi systemu rodzinnego w sytuacjach kryzysowych, problemy w pełnieniu ról rodzicielskich, małżeńskich i zawodowych. Dysfunkcje te wyrażają się głównie niedojrzałością emocjonalną, problemami we współżyciu z ludźmi, trudnościami adaptacyjnymi, niezaradnością w prowadzeniu gospodarstwa domowego, problemami wychowawczymi w środowisku rodzinnym i zawodowym.

Z danych ośrodka pomocy społecznej wynika, że w 2020r. w pieczy zastępczej umieszczone było 4 dzieci z terenu gminy Dmosin. Dzieci przebywały w zawodowych oraz spokrewnionych rodzinach zastępczych, żadne dziecko z terenu gminy nie przebywało w domu dziecka.

Istotną rolę zgodną z polityką społeczną państwa odgrywa praca socjalna w połączeniu ze wsparciem finansowym lub rzeczowym. To pracownicy socjalni są pierwszymi osobami, które mają bezpośredni kontakt z rodziną w środowisku. Przeprowadzając wywiady środowiskowe dokonują oni diagnozy problemów występujących w rodzinie oraz ustalają plan pomocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dmosinie zatrudnia 2 pracowników socjalnych, a rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej mają zapewnione również wsparcie asystenta rodziny. W placówkach oświatowych na terenie gminy zatrudnieni są pedagodzy szkolni, w Urzędzie Gminy zlokalizowany jest Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej, a w Punkcie Konsultacyjnym zlokalizowanym w świetlicy w Dmosinie można skorzystać z pomocy psychologa oraz terapeuty uzależnień.

Dopełnieniem obrazu diagnostycznego jest poniższa analiza SWOT, która zawiera „mocne i słabe” strony obecnego potencjału gminy w zakresie istniejącego systemu wsparcia rodziny oraz wskazuje „szanse i zagrożenia” w odniesieniu do problemu wspierania rodziny.

ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
• doświadczona i przeszkolona kadra pracownicza; • opracowane i realizowane programy profilaktyczne i osłonowe; • zabezpieczenie w budżecie gminy środków na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny – zatrudnienie asystenta rodziny, rodziny wspierające; • zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do	• brak wolontariatu; • zagrożenie rozpadem więzi rodzinnych spowodowane uzależnieniami, przemocą; • brak lokali socjalnych; • niewystarczające środki finansowe na podjęcie szerszych działań na rzecz rodziny;

- różnorodnych form spędzania czasu wolnego; - otwartość na współpracę ze środowiskiem lokalnym; - dobre rozeznanie lokalnych problemów rodziny przez pracowników GOPS, placówek oświatowych - zapewnienie specjalistycznego wsparcia – psycholog, prawnik	
Szanse	Zagrożenia
- wzrost świadomości społecznej o zagrożeniach w rodzinie; - możliwość pozyskania zewnętrznych środków finansowych; - wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę i wzmocnienie roli organizacji pozarządowych działających na rzecz dziecka i rodziny;	- złożoność problemów rodziny; - zagrożenie patologiami społecznymi; - wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży; - degradacja więzi i relacji wewnątrzrodzinnych; - niespójne przepisy prawne;

IV. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Programu są:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin,
- rodziny biologiczne dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

V. CELE PROGRAMU

CEL GŁÓWNY

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania

CELE SZCZEGÓŁOWE

- Wzmacnianie rodziny w procesie wychowania i socjalizacji dzieci oraz rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych**

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Instytucje/ organizacje współpracujące przy realizacji zadania	Planowany termin realizacji	Wskaźnik
1	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności	GOPS		2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą

	opiekuńczo – wychowawcze wsparcia ze strony asystenta rodziny				asystenta rodziny
2	Podejmowanie działań w celu pozostawienia dzieci w rodzinie biologicznej oraz przywrócenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS	PCPR, Sąd Rodzinny, Zespół Kuratorskiej Służby Sadowej	2022-2024	Liczba dzieci zagrożonych umieszczeniem w pieczy zastępczej Liczba dzieci w pieczy zastępczej
3	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: pedagog, prawnik, psycholog	GOPS	Placówki oświatowe, PCPR, punkt konsultacyjny, Starostwo Powiatowe	2022-2024	Liczba osób korzystających z poradnictwa
4	Zapewnienie możliwości uczestniczenia w grupach edukacyjnych, samopomocowych oraz grupach wsparcia	GOPS, UG	Organizacje Pozarządowe, PCPR, punkt konsultacyjny, Poradnie Leczenia Uzależnień	2022-2024	Liczba osób objętych pomocą
5	Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	GOPS, UG	Placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna	2022-2024	Liczba dzieci korzystających ze wsparcia
6	Umożliwienie rodzinom korzystania z pomocy rodziny wspierającej	GOPS	UG	2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą Liczba rodzin wspierających

2. **Podejmowanie działań interdyscyplinarnych mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym oraz rozwiązywanie już istniejących**

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Instytucje/ organizacje współpracujące przy realizacji zadania	Planowany termin realizacji	Wskaźnik
1	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną	GOPS	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, GKRPA, PCPR, Policja, Sąd Rodzinny, Zespół Kuratorskiej Służby Sadowej, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Placówki Oświatowe, Służba Zdrowia	2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą Liczba osób objętych pomocą
2	Pomoc dla rodzin dotkniętych problemami uzależnień	GOPS	GOPS, GKRPA, Sąd Rodzinny, Zespół Kuratorskiej Służby Sadowej,	2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą Liczba osób objętych pomocą

			Policja, Placówki Oświatowe, grupy AA, Al-Anon, Poradnie Leczenia Uzależnień, punkt konsultacyjny		
3	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego: pedagog, prawnik, psycholog	GOPS	Placówki oświatowe, PCPR, punkt konsultacyjny, Starostwo Powiatowe	2022-2024	Liczba osób korzystających z poradnictwa

3. Poprawa funkcjonowania rodziny w sferze socjalno – bytowej

Lp.	Nazwa zadania	Realizator	Instytucje/ organizacje współpracujące przy realizacji zadania	Planowany termin realizacji	Wskaźnik
1	Zapewnienie wsparcia finansowego dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	GOPS		2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą
2	Wsparcie rzeczowe dla rodzin	GOPS	Bank Żywności,	2022-2024	Liczba rodzin objętych pomocą
3	Zapewnienie dzieciom i młodzieży posiłków w szkołach	GOPS	Placówki Oświatowe	2022-2024	Liczba dzieci objętych dożywianiem
4	Realizacja systemu stypendialnego dla dzieci	UG	GOPS	2022-2024	Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą
5	Motywowanie członków rodzin do aktywnego poszukiwania pracy oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych	GOPS, PUP		2022-2024	Liczba osób bezrobotnych

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Dmosin, dotacji z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych.

VII. MONITORING I EWALUACJA

Koordynatorem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dmosinie.

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz

corocznym porównywaniu następujących wartości:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z określeniem przyczyn oraz struktury tych rodzin.
2. Liczba dzieci objętych pomocą w formie dożywiania.
3. Liczba zatrudnionych asystentów rodziny.
4. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny i rodziny wspierającej.
5. Liczba rodzin doświadczających przemocy domowej.
6. Liczba dzieci w placówkach wsparcia dziennego.
7. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.
8. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
9. Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych.
10. Kwota wydatkowana na koszty utrzymanie dzieci w systemie pieczy zastępczej.
11. Kwota wydatkowana na koszty pobytu dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
12. Wydatki poniesione na zatrudnienie asystenta rodziny.
13. Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach.

Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmoczyć czy też zmodyfikować.

VIII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie w prognozie 3-letniej następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo - wychowawczymi.
- przeciwdziałanie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej.
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych (w ocenie pracowników socjalnych);
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej

- poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

IX. SPRAWOZDAWCZOŚĆ

W terminie do końca lutego Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dmosinie przedkłada Wójtowi Gminy Dmosin sprawozdanie z realizacji programu, które stanowić będzie część składową rocznego sprawozdanie Wójta Gminy z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.

U Z A S A D N I E N I E
do uchwały Rady Gminy Dmosin
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Dmosin na lata
2022-2024

Zgodnie z art. 176 pkt.1, art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny. Opracowany program obejmuje lata 2022 – 2024. Poprzedni program został opracowany i był realizowany na lata 2019 -2021.

Przyjęcie Programu Wspierania Rodziny Gminy Dmosin na lata 2022 -2024 przewiduje rozwój działań mających na celu wzmocnienie rodzin z grupy ryzyka, zapobieganie narastania kryzysu poprzez pracę z rodziną naturalną oraz zapewnienie każdemu dziecku prawa do stabilnego, trwałego i rodzinnego środowiska wychowawczego.

Celem głównym programu jest: Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w procesie przywracania ich zdolności do prawidłowego funkcjonowania

Program wyznacza kierunki i stanowi kontynuację działań uznanych za właściwe dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku. Dzięki integracji oraz ścisłej współpracy instytucji i podmiotów zajmujących się sprawami rodziny i odpowiedzialnych za rozwiązywanie problemów społecznych rodzin z terenu Gminy Dmosin rodziny przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze otrzymają kompleksową pomoc oraz wsparcie w pełnym zakresie.